

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2023-3-022 (Devralma)
Karar Sayısı : 23-18/341-113
Karar Tarihi : 13.04.2023

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Cengiz ÇOLAK, Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER : Dr. Hakan Deniz KARAKOÇ, Çağan ÜNSAL,
Selahattin Burak EKEN, Alime Aysu ÖĞRETEN

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: - Aytemiz Akaryakıt Dağıtım AŞ
Temsilcileri: Av. M. Togan TURAN, Av. Büşra AKTÜRE,
Av. İrem UYSAL
Orjin Maslak, Eski Büyükdere Cad. No:27 K:11 34485
Maslak/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU: Aytemiz Akaryakıt Dağıtım AŞ'nin tek kontrolünün Public Joint Stock Company TATNEFT tarafından devralınması işlemi.**
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 05.04.2023 tarih ve 37253 sayı ile intikal eden ve eksiklikleri 11.04.2023 tarih ve 37451 sayılı yazı ile tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 12.04.2023 tarih ve 2023-2-022/Öİ sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle, dosya konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (4) Başvuruda, Aytemiz Akaryakıt Dağıtım AŞ'nin (AYTEMİZ) tek kontrolünün Public Joint Stock Company TATNEFT (TATNEFT) tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) ve 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ (2010/4 sayılı Tebliğ) çerçevesinde izin verilmesi talep edilmiştir.
- (5) Bildirim konusu işlem sonucunda AYTEMİZ'in tek kontrolünün hisse devri yoluyla TATNEFT tarafından devralınacağı, bu itibarla işlem sonrasında AYTEMİZ'in kontrol yapısında kalıcı değişiklik meydana geleceği, bu sebeple bildirim konusu işlemin 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi kapsamında bir devralma işlemi olduğu anlaşılmaktadır. Ciro bilgileri incelendiğinde işlem taraflarının cirolarının 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde öngörülmüş olan eşikleri aştığı tespit edilmiştir. Bu bilgiler ışığında, bildirim konusu işlemin izne tabi bir devralma işlemi olduğu sonucuna varılmaktadır.
- (6) Bildirim konusu işlemin devralan tarafı olan TATNEFT Grubu'nun uluslararası alanda yer alan ana faaliyet alanları, ham petrol ve rafine ürünlerin araştırılması, geliştirilmesi, üretilmesi, işlenmesi ve pazarlanmasından oluşmaktadır. TATNEFT Grubu ayrıca; gaz arıtma ve rafine etme, petrokimyasal ürünlerin üretimi ve pazarlanması, teçhizat üretimi, petrol, gaz ve petrokimya projeleri için mühendislik, tedarik ve inşaat hizmetleri

sunulması ile finansal hizmetler alanlarında da faaliyet göstermektedir. TATNEFT, Türkiye’de ise rafineri operatörlerine ham petrol, üçüncü taraf distribütörlere ve müşterilere petrol ve petrokimya ürünleri tedarik etmektedir. TATNEFT’in akaryakıt perakendeciliği, depolama ve lojistik alanlarda faaliyeti bulunmamaktadır.

- (7) Bildirim konusu işlem ile hisseleri devredilen AYTEMİZ, ağırlıklı olarak perakende akaryakıt satışı olmak üzere toptan satış ve ikmal, depolama ile lojistik alanlarında sadece Türkiye’de faaliyet göstermektedir. AYTEMİZ’in perakende akaryakıt satış alanında, Türkiye’deki tüm lisanslı akaryakıt istasyonlarının %(.....) oluşturan (.....) perakende istasyonu (bayisi) bulunmakta olup bahse konu bayilerinde dizel, benzin, LPG ve madeni yağ ürünlerinin yanı sıra market, oto yıkama ve AYT (Taşıt ve Yakıt Tanıma Sistemi) hizmetleri sunmaktadır. Toptan satış alanında büyük endüstriyel ve ticari müşterilere ve büyük altyapı projelerine bayiler aracılığıyla dolaylı olarak akaryakıt satışı yaptığı belirtilmiştir. Son olarak stratejik olarak konumlandırıldığı ifade edilen (.....) terminaline ilaveten kiralama sözleşmeleri ile (.....) ikmal noktasında akaryakıt ve (.....) ikmal noktasında LPG tedariki sağlayan teşebbüsün limanlara ve rafinerilere yakın konumdaki terminaller aracılığıyla petrol ürünlerinin lojistiğinde de hizmet verdiği belirtilmiştir.
- (8) Başvuruda, taraflar arasında (TATNEFT’ten AYTEMİZ’e) ilk teslimat tarihi (.....) olarak planlanan, (.....) bin tonluk mazot tedariki sağlanmasına ilişkin anlaşma bulunduğu belirtilmiştir. Tarafların yukarıda yer verilen faaliyet alanlarının yanı sıra söz konusu ticari ilişki de dikkate alındığında, ilgili işlem bakımından tarafların faaliyetleri arasında dikey bir örtüşme olduğu değerlendirilmektedir.
- (9) Geçmiş Kurul kararları çerçevesinde¹, akaryakıt ürünleri dağıtım pazarında faaliyet gösterdiği kabul edilen teşebbüslerin, yurt içindeki rafinerilerde üretilen veya ithal edilerek Türkiye’ye getirilen akaryakıt ürünlerinin dağıtımını yaparak geniş anlamda akaryakıt ürünlerinin dağıtım pazarında faaliyet gösterdiği kabul edilmektedir. Bununla birlikte Kurulun daha önceki kararlarında² pazar tanımını geniş tutmayıp “benzin dağıtım”, “motorin dağıtım” ve “LPG dağıtım” şeklinde pazarı alt bölümlere ayırdığı kararları da mevcuttur.
- (10) İlgili pazar, alt kırılımlara ayrılarak tanımlanabilecek olsa da dosya bağlamında yapılacak incelemenin sonucunu değiştiremeyeceğinden böyle bir kırılıma gitmeye gerek olmadığı değerlendirilmiş ve ilgili ürün pazarı “akaryakıt ürünlerinin dağıtım” olarak belirlenmiştir.
- (11) Yatay olmayan devralmaların rekabet üzerindeki olumsuz etkilerinin başında, devralma nedeniyle mevcut ve potansiyel rakiplerin tedarik kaynaklarına ya da pazarlara erişiminin güçleştirilmesi veya engellenmesi ve bu yolla söz konusu rakiplerin rekabet edebilme imkânı ve/veya güdüsünün azaltılması şeklinde ifade edilen pazar kapama etkisi olarak da kabul edilen tek taraflı etkiler yer almaktadır.
- (12) Girdi kısıtlaması, birleşik teşebbüsün birleşme sonrasında sağlayıcısı olduğu girdilerin alt pazardaki rakiplere arzını sınırlaması ve böylece rakiplerin birleşme öncesi durumdakine benzer fiyat ve koşullarda girdi temin etmelerini zorlaştırarak maliyetlerini artırmalarını ifade etmektedir. Girdi kısıtlaması değerlendirilirken öncelikle birleşik teşebbüsün bu imkâna sahip olup olmadığı irdelenmektedir. Eğer üst pazarda

¹ Kurul’un 26.02.2015 tarihli ve 15-09/123-52 sayılı kararı ve 26.12.2013 tarihli ve 13-72/993-424 sayılı Kurul Kararı.

² Kurul’un 11.01.2018 tarihli ve 18-02/20-10 sayılı kararı; Kurul’un 20.09.2007 tarihli ve 07-76/912-347 sayılı kararı; Kurul’un 30.03.2016 tarihli ve 16-12/183-78 sayılı kararı; Kurul’un 15.05.2017 tarihli ve 17-16/221-91 sayılı kararı; Kurul’un 12.11.2019 tarihli ve 19-39/601-255 sayılı kararı.

pazar gücü söz konusu ise bu imkânın var olduğu söylenebilecektir. TATNEFT tarafından, TATNEFT'in AYTEMİZ'in faaliyetlerine benzer veya ikame olabilecek herhangi bir akaryakıt dağıtım faaliyeti bulunmadığı, Türkiye'de herhangi bir akaryakıt istasyonu işletilmediği, teşebbüsün % (.....) olarak tahmin edilen pazar payının dağıtım faaliyeti yapan akaryakıt şirketlerine yapılan tedariki simgeler nitelikte olduğu ifade edilmiştir. Dolayısıyla, TATNEFT'in iştirak ettiği tedarik faaliyetleri, AYTEMİZ gibi dağıtım şirketlerinin yaptığı akaryakıt dağıtım faaliyetinden ziyade, üst pazardan alt pazara olan tedarikten ibarettir. Bu bakımından TATNEFT'in faaliyetleri ile pazardan görece düşük bir pay aldığı dikkate alındığında söz konusu tedarik ilişkisinin girdi kısıtlamasına neden olmayacağı değerlendirilmektedir. Şayet birleşik teşebbüs alt pazardaki rakiplerine girdi sağlamayı sona erdirse dahi rakipler için tedarik kanallarının çoğu erişilebilir durumda kalmaya devam edecektir. Bu nedenle işleme izin verilmesi durumunda akaryakıt ürünlerinin dağıtımını pazarında girdi kısıtlamasının söz konusu olmayacağı değerlendirilmektedir.

- (13) Bununla birlikte, TATNEFT'ten tedarik edilmesi planlanan miktarın ((.....) bin ton mazot) Aytemiz'in toplam tedarik yapısının oldukça küçük bir kısmına denk geldiği göz önünde bulundurulduğunda, bu ilişkinin tek başına rekabete ilişkin önemli endişelere yol açmayacağı değerlendirilmiştir.
- (14) Girdi kısıtlamasından sonra değerlendirilmesi gereken diğer bir etki de işleme izin verilmesi halinde üst pazardaki rakiplerin yeterli müşteri tabanına erişiminin kısıtlanması anlamına gelen müşteri kısıtlaması durumunun ortaya çıkıp çıkmayacağıdır. Müşteri kısıtlamasına ilişkin değerlendirmede, öncelikle birleşik teşebbüsün üst pazardaki rakiplerden yapacağı alımları azaltarak onların alt pazarlara erişimi açısından pazarı kapama imkânı olup olmadığı incelenmiştir. Bu bakımdan AYTEMİZ'in akaryakıt ürünleri dağıtım pazarında sahip olduğu % (.....)'lük pazar payı dikkate alındığında, rakip sağlayıcıların müşterilere erişiminin kısıtlanması mümkün görünmemektedir³.
- (15) Yukarıda yer verilen inceleme ve değerlendirmeler çerçevesinde söz konusu işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında başta hâkim durum yaratılması veya mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesi olmak üzere, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir pazarda etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmayacağı kanaatine varılmıştır.

³ Akaryakıt dağıtımını pazarında AYTEMİZ dışında; Petrol Ofisi AŞ, Opet Petrolcülük AŞ, Shell&Turcas Petrol AŞ, BP Petrolleri AŞ, Güzel Enerji Akaryakıt AŞ gibi daha yüksek pazar payına sahip teşebbüsler bulunmaktadır.

H. SONUÇ

- (16) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.